

Младите фермери – ключов приоритет за ЕС

Младите хора в селското стопанство

По-голямата част от земеделската земя в Европа се стопанисва от фермери на пенсионна възраст – повече от половината земеделска земя се управлява от фермери на възраст над 55 години, а близо една трета от земеделските производители са над 65 години. За разлика от тях, само 6% от общата земя се управлява от фермери под 35 години.

Едва 11 % от всички земеделски стопанства в Европейския съюз се управляват от стопани на възраст под 40 години. Значително предизвикателство е да се убедят младите хора да започнат селскостопанска дейност.

Земеделските стопани в ЕС застаряват и затова те увеличават усилията си за привличане на младите хора към селското стопанство.

Липсата на достъп до земеделска земя за нови земеделски производители е широко призната като най-голямата пречка за новите участници в земеделието на ниво ЕС. Такъв спад на младите фермери рискува да доведе до загуба на жизнеността на селските райони в Европа. Поради тази причина обновяването на поколенията е изведено като ключов приоритет на реформата на Общата селскостопанска политика (ОСП) за 2023-2027 г.

Младите земеделски стопани получават помощи за започване на бизнес чрез безвъзмездни средства, подпомагане на доходите и други видове помощ, като например допълнително обучение. Подпомагането на следващото поколение европейски фермери не само ще подобри конкурентоспособността на селското стопанство в ЕС в бъдеще, но и ще гарантира продоволствената сигурност на Европа за години напред.

Помощи за младите земеделски стопани

Подпомагане на доходите

Младите земеделски стопани получават допълнително подпомагане на доходите от ЕС под формата на плащане за млади земеделски стопани. Като общо правило националните органи трябва да:

- заделят до 2% от общите средства, получени за подпомагане на доходите, за плащания за млади земеделски стопани

- определят колко хектара на стопанство могат да се подпомагат по линия на плащанията за млади стопани (максимум 90 хектара)
- изберат един от методите за изчисляване на плащанията за млади стопани (до 50% от плащанията за подпомагане на доходите на стопаните)
- решат дали получателите на плащания за млади стопани трябва да имат подходящи умения и/или да отговарят на определени изисквания за обучение
- предоставят плащанията за млади стопани за период от пет години след определянето на допустими млади земеделски стопани
- определят младите земеделски стопани за приоритетни по отношение на получаването на основни права на плащане от националния/регионалния резерв (в държавите от ЕС, които използват схемата за основно плащане, този приоритет е важен за младите земеделски стопани, които нямат права на плащане, имат по-малко права на плащане от хектари селскостопанска земя или имат права на плащане с ниска стойност).

Фондове за развитие на селските райони

По програмите за развитие на селските райони също често се предлагат допълнителни мерки в помощ на започването на дейност от млади земеделски стопани. Това подпомагане може да включва безвъзмездни средства, заеми или гаранции за подпомагане на развитието на стопанска дейност в селските райони или съвети за най-добрите начини за навлизане в тази сфера.

Тези мерки за развитие на селските райони се подпомагат и чрез инициативата „млади земеделски стопани“. Чрез нея се обединяват наличната подкрепа по линия на Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и експертният опит на Европейската инвестиционна банка. Тези помощи ще достигнат общо 1 милиард евро. Заемите ще се управляват от местни банки и лизингови дружества от целия ЕС. Минимум 10% от сумата, отпусната като заем на участващите банки, ще бъде предназначена за земеделски стопани на възраст под 41 години, които ще се възползват от конкурентните условия за финансиране.

Новата ОСП: 2023—2027 г.

През юни 2021 г., след продължителни преговори между Европейския парламент, Съвета на ЕС и Европейската комисия, бе постигнато споразумение относно реформата на общата селскостопанска политика (ОСП). Това споразумение бе официално прието на 2 декември 2021 г. и новата ОСП ще започне да се прилага на 1 януари 2023 г.

В рамките на новата ОСП ще има промени в съществуващата система за подпомагане на доходите, като ще бъдат предприети мерки за гарантиране на по-справедливо разпределение на финансовото подпомагане за земеделските стопани и работниците в целия ЕС. До 2023 г. ще продължат да се прилагат настоящите мерки за подпомагане на доходите в съответствие с разпоредбите на преходния регламент за ОСП.

Каква е ситуацията с младите фермери в момента в страните членки на ЕС? EURACTIV мрежата е направила проучване на проблема.

Проучването показва, че достъпът до земя за купуване или вземане под наем е сериозен повод за безпокойство сред младите земеделски стопани. Освен това бе установена необходимост от допълнителна финансова подкрепа и достъп до кредити, както и трудности при намирането на достатъчно квалифицирана работна ръка. Ето какви са резултатите за младите фермери в различните европейски страни.

ФРАНЦИЯ

Млади фермери се борят за достъп до земя. Във Франция днес има по-малко от 400 000 фермери в сравнение с 1,6 милиона в началото на 80-те години. Средната възраст на управителите на ферми през 2018 г. е 49,1 години.

Тенденцията е за влошаване на ситуацията, като се прогнозира, че всеки двама френски фермери ще се пенсионират през следващото десетилетие.

Запълването на тази празнина е огромно предизвикателство за Франция. Един от основните проблеми е достъпът до земя за новите участници в сектора. Тъй като една трета от поглъщанията на земеделски стопанства сега се случват извън семейството, младите хора се борят за достъп до земя, която става все по-скъпа и желана от големите частни компании.

Едно решение, което получи широка подкрепа, е обещано от Еманюел Макрон в неговия „велик текст за ориентация и селскостопанско бъдеще“ и подкрепена от много асоциации, тя се състои от обществени структури, които отговарят за закупуването на земя за младите хора. След установяване и създаване на поземлена банка, земята се продава на нови фермери, когато те решат да купуват.

Това е „необходима“ мярка, която Съветът по икономически, социален и екологичен съвет също препоръчва.

Междувременно, за да възстановят имиджа на професията и да я направят по-привлекателна, синдикатите и публичните власти също комуникират широко от години.

Кампанията „Entrepreneurs du vivant“ (предприемачи от живия свят), проведена през 2021 г. от правителството, беше успешна по отношение на аудиторията, като 82% от 25 до 49-годишните могат да се запознаят със земеделските професии чрез късометражни телевизионни филми и „тяхната основна роля, тяхното разнообразие, тяхното богатство и възможностите, които представляват.“ Наскоро кампанията получи награда. (Хуго Струна | EURACTIV.fr)

ГЕРМАНИЯ

Германия е на седмо място сред страните от ЕС по дял на фермерите под 35 години. Със 7,4% Германия има повече млади фермери от средното за ЕС.

Все пак около половината от германските ферми в момента са в ръцете на стопани на възраст над 55 години, според Федералния статистически институт. За почти 70% от тези ферми не е ясно кой ще поеме управлението, след като настоящият собственик се пенсионира, според данните от проучването, публикувано от института тази година.

Министърът на земеделието Джем Йоздемир си е поставил за цел да гарантира, че секторът ще остане привлекателен за следващите поколения, каза говорител на министерството пред EURACTIV Германия.

Чрез директни плащания по ОСП, хората под 40 години, които започват земеделски бизнес, получават допълнително финансиране за първите пет години. Съгласно реформираната ОСП от 2023 г., тази премия ще бъде повече от утроена, но и обвързана с допълнителни образователни изисквания.

Освен това чрез фондове, администрирани от федералните региони, младите фермери могат да получат до 20 000 евро допълнителна подкрепа.

Междувременно частните проекти също се опитват да окажат въздействие и да помогнат за улесняване на обновяването на поколенията. Една такава идея: Онлайн платформи за “сватовство”, където излизащите от бизнеса фермери и младите, които искат да започнат собствен бизнес в земеделието, могат да се намерят. (Джулия Дам | EURACTIV.de)

АВСТРИЯ

Австрия е номер едно в ЕС по брой на млади фермери. Сред страните от ЕС Австрия има най-висок дял на младите фермери (под 35 години) – 12,2% от земеделското население, според данни на Европейската комисия за 2021 г.

Междувременно през 2016 г. възрастовата група, в която попада най-големият брой мениджъри на ферми в Австрия, беше между 45 и 55 години, според национални данни.

За да гарантира, че възрастовата структура в сектора ще остане добре балансирана в бъдеще, Австрия подкрепя финансово младите фермери чрез ОСП, както и чрез множество обучения и консултантски услуги, каза говорител на министерството на земеделието пред EURACTIV.

Освен подкрепата на младите фермери, която допълва директните плащания по ОСП през първите пет години след стартирането на бизнеса, младите хора, които, получават допълнителна „премия за установяване“, към която могат да се добавят различни бонуси.

Междувременно държавата предлага обучение за млади фермери, като курсове за развитие на специализирани умения, които са структурирани в отделни модули, за да улеснят вече активните земеделски производители или страничните участници да следват наред с работата си.

Консултантските услуги имат за цел да отговорят на въпроси за всеки отделен случай относно поемането на ферма и да помогнат на новите фермери да развият своите бизнес концепции. (Джулия Дам | EURACTIV.de)

ИРЛАНДИЯ

Европейската комисия не е убедена в усилията на Ирландия за обновяване на поколенията. Въпреки факта, че ирландският агрохранителен сектор генерира цели 7% от брутната добавена стойност (13,9 милиарда евро) през 2016 г., намаляващият брой фермери продължава да тормози ирландския селскостопански сектор.

През 2016 г. Централната статистическа служба показва, че в Ирландия има 137 500 ферми, което е по-малко от общо 141 527 ферми през 2000 г. – рязък спад.

По-голямо безпокойство обаче предизвиква фактът, че през 2016 г. в 30% от ирландските ферми стопанинът е бил на възраст над 65 години, докато броят на фермерите на възраст под 35 години е намалял наполовина от 2000 г. до 2010 г., според доклад, изготвен от Европейската мрежа за развитие на селските райони за обновяване на поколенията в Ирландия.

За да се справи с този спад, в Ирландия бяха въведени редица политически инициативи, като схеми за ранно пенсиониране на земеделските стопани. Те обаче бяха краткотрайни и беше установено, че имат малко или никакво влияние върху обновяването на поколенията.

С натиска от ЕС, Ирландия се принуди да въведе допълнителен набор от политики, включително Схема за установяване на млади фермери и Схема за нови участници в

земеделieto, както и допълнителни политики около партньорствата в земеделските стопанства.

Междувременно Ирландия постави силен фокус върху въпроса в своя национален стратегически план за ОСП, предлагайки минимум 3% от пакета за директни плащания да бъдат разпределени за допълнителна подкрепа на доходите за млади фермери (CIS-YF), която се стреми да осигури допълнителна подкрепа за доходите на земеделските производители в по-младите възрастови групи. Предложена е и по-висока ставка на безвъзмездните средства от 60 % за подпомагане на млади жени фермери.

Въпреки това, в писмото си за забележки към първия проект на плана на Ирландия, Европейската комисия запази известна критика към плановете, като поиска допълнително изясняване как предложената подкрепа може да допринесе за създаването на работни места. (Наташа Фут | EURACTIV.com)

ИСПАНИЯ

„Предизвикателство номер едно за испанското земеделие през следващото десетилетие“. Според испанския министър на земеделието, рибарството и храните Луис Планас, подновяването на поколенията се нарежда като най-голямото предизвикателство за испанския селскостопански сектор през следващите десет години.

„Ако трябва да избираме измежду десетте основни селскостопански проблема за следващото десетилетие, вярвам, че смяната на поколенията ще бъде номер едно“, каза той пред EFE Agro.

Само 8,6% от собствениците на ферми в Испания са под 40 години, което поставя Испания под средните 11% за ЕС, според данните на Евростат. Около 60% са на възраст между 40 и 64 години, докато 31,3% са на възраст над 65 години, което прави подновяването на поколенията важно предизвикателство за испанските власти.

За да се справи с този проблем, националният Стратегически план на испанското правителство за ОСП 2021-2027 включва фонд от 220 милиона евро годишно, специално за насърчаване на обновяването на поколенията в земеделието.

Испанското министерство на земеделието, рибарството и храните също сформира група от експерти, за да анализира ситуацията с достъпа до земя, определен като един от основните проблеми при обновяването на поколенията.

Министерството също така стартира програма „Cultiva 2022“ с бюджет от 1 милион евро за практическо обучение на млади фермери. (EFE.Agro)

ГЪРЦИЯ

Млади фермери са на опашка за 420 милиона евро стимул. Младите фермери в Гърция представляват 8,3% от цялата земеделска общност, според последните официални данни на статистическата служба на ЕС Евростат, които показват, че 30,8% от фермерите в Гърция са на възраст между 40 и 56 години, а 33,5% са над 65 години.

„Стопанствата на младите фермери имат относително голям физически и икономически размер. По-голямата част от стопанствата на младите фермери принадлежат към икономическата категория от 8 000 до 25 000 евро“, казаха от Министерството на земеделието пред EURACTIV Гърция.

От министерството обясниха, че са предприети няколко инициативи с цел да се засили присъствието на младите фермери на терен.

Най-важни са мерките със „значително финансово значение“, като „Обучение на млади фермери“, но също и публични и частни действия на програмата „ЛИДЕР“.

Министерството подчерта, че 420 милиона евро са предвидени за насърчаване на младите фермери в индустрията.

„В същото време развитието на широколентова инфраструктура в райони, където няма достъп до интернет, проправя пътя за разработването на приложения, които да обслужват, *inter alia*, граждани и бизнес в техните отношения с държавата и разширяването на електронната търговия, което може да бъде още едно средство за насърчаване на младото предприемачество“, заключават от министерството. (Джорджия-Евангелия Карагиани | EURACTIV.gr)

ИТАЛИЯ

Бъдещето е малко по-светло за следващото земеделско поколение в Италия. Първият доклад за младите хора в селското стопанство, публикуван от асоциацията на фермерите Coldiretti през септември 2021 г., посочва, че „селскостопанският сектор се нарежда на челните позиции за нови фирми, създадени през 2020 г. от хора на възраст под 35 години. (над 6000)“.

В Италия има над 55 000 земеделски и горски компании, ръководени от млади хора, които „представляват 8% от сектора“, се посочва в документа, добавяйки, че през последните 5 години има 8% ръст на стопанствата, управлявани от млади хора.

Според последните данни, докладвани от Института за услуги за пазара на селскостопански храни (ISMEA), през 2018 г. в Италия около 872 000 души са били заети в селскостопанския сектор: 33,5% са били на възраст между 15-40 години, 60,5% между 41- 65, а 6% принадлежат към възрастовата група над 66 години.

През 2021 г. италианското правителство одобри мярка, наречена „Più impresa“, която има за цел да финансира поглъщането и рестартирането на стопанствата, управлявани от млади хора, чрез ипотeki с нулева лихвена ставка и невъзстановими вноски.

Планът гарантира финансиране до 1,5 милиона евро за развитие или доходи в секторите на селскостопанското производство, преработката и маркетинга на селскостопански продукти и диверсификацията на селскостопанските приходи.

Фондът е предназначен за микро, малки и средни селскостопански предприятия, управлявани от хора на възраст между 18 и 40 години. Подкрепата се състои от безвъзмездна помощ в размер до 35% от допустимите разходи и ипотека с нулева лихва за остатъка, в рамките на 60% от инвестицията и с максимална продължителност 15 години.

Освен това от 2017 г. са в сила частични изключения при плащането на пенсионни вноски в полза на нови земеделски предприемачи под 40 години. (Даниел Летиг | EURACITV.it)

ПОЛША

Планът за ОСП поставя акцент върху млади фермери. Средната възраст на полските фермери е нараснала до 50,7 години, според предварителните резултати от земеделското

преброяване през 2020 г. За сравнение, през 2010 г. средната възраст на фермера е 47,9 години, което показва увеличение от почти 3 години в продължение на десетилетие.

Въпреки това статистиката на ЕС от 2016 г. показва, че полските стопанства са вторият по големина дял на мениджъри на ферми под 40 години сред държавите-членки на ЕС.

Основната програма, създадена за насърчаване на нови участници в земеделието, е „Млад фермер“ (Młody Rolnik), която ще бъде разширена от новия стратегически план на ОСП за 2023-2027 години.

Фермерите на възраст под 40 години, които са влезли във владение на земеделска земя от поне 1 хектар не по-рано от 2 години преди да кандидатстват за програмата, могат да получат 200 хиляди полски злоти (приблизително 43 000 евро).

Статистиката на правителствената агенция Статистика на Полша показва, че застаряването на фермерите по същество е спряло от 2016 до 2020 г.

Трудно е обаче да се каже колко голям е приносът на самата програма, тъй като не са правени или публикувани оценки за нейните ефекти от публични институции или надеждни академични източници. (Якуб Кристек | EURACTIV.pl)

СЛОВАКИЯ

Трудност при достъпа до земя е в основата на застаряването на фермерите. Словашката работна сила в селското стопанство застарява последователно след демократичната революция през 1989 г., както се вижда от възрастовата ѝ структура. Докато през 1990 г. средната възраст на словашки фермер е била 40 години, днес тя е с почти 10 години повече.

Работниците на възраст от 55 до 59 години имат най-високо представителство в сектора. Напротив, само през 2018 г. сектора са напуснали 1100 фермери на възраст от 15 до 24 години.

Години наред младите фермери насочват вниманието към основните причини за липсата на обмен на поколения, номер едно от които е трудността при достъпа до земя. Това е така, защото фрагментацията на собствеността върху земята в Словакия е сред най-високите в ЕС.

Също така е трудно да се получи достъп до банкови заеми поради комбинация от лоша кредитна история, както и неадекватната настройка на субсидийната подкрепа, насочена към фермерите, които започват своя бизнес.

През текущия програмен период словашкото министерство на земеделието се опита да привлече млади фермери главно чрез помощ при стартиране, на стойност до 50 000 евро на ферма. Въпреки това, основната асоциация, представляваща младите фермери в Словакия (ASYF), беше много критична към начините за предосавяне на тази подкрепа в миналото.

Това е така, защото министерството не е отпуснало достатъчно пари от втория стълб на ОСП по тази схема, което означава, че само малка част от младите фермери са получили тази подкрепа.

Пред EURACTIV Словакия, президентът на ASYF Милан Юрки изрази надеждата, че словашкият стратегически план за ОСП, изпратен до Европейската комисия през февруари, ще подобри положението на младите фермери.

ASYF приветства въвеждането на обявения таван от 100 000 евро на директните плащания, преразпределителните плащания, както и увеличаването на директните плащания за млади фермери. Докато в началото на последния програмен период допълнителното плащане за млади фермери беше 60 евро на хектар, от 2023 г. ще бъде 100 евро.

„След като прочетохме окончателната версия на стратегическия план, ние сме на мнение, че нашите фермери ще бъдат по-добре“, каза Юрки пред EURACTIV Словакия.

През новия програмен период министерството на земеделието също възнамерява да подкрепи младите фермери с нови финансови инструменти, които преди това не са били използвани в програмата за развитие на селските райони на Словакия.

Чрез предоставяне на банкови гаранции правителството се стреми да улесни достъпа им до кредит, който те биха могли да използват за финансиране на покупката на земя и необходимата техника. Словакия планира да отпусне 300 милиона евро за финансови инструменти, от които 36 милиона евро ще бъдат запазени изключително за млади фермери. (Marián Koreň | EURACTIV.sk).

БЪЛГАРИЯ

Държавните програми се оказаха неуспешни в справянето с обновяването на поколенията. Средната възраст на фермерите в България е приблизително 60 години, каза пред EURACTIV председателят на Националната асоциация на младите фермери в България Петър Петров.

В България държавата се опитва да привлече младите хора към селското стопанство, като увеличи субсидиите на декар обработваема земя с 50% за първите 5 години от навлизането в бранша.

Всеки фермер под 40 години в България се смята за млад. Изглежда обаче тези стимули не работят добре, тъй като средната възраст на фермерите в страната не намалява.

„Пропуснахме възможността да направим нещо устойчиво преди много време. Семейните ферми трябва да бъдат подпомогнати, за да задържат децата на по-възрастните фермери в земеделския сектор, но няма програми за целенасочена подкрепа на семейното земеделие“, каза Петров, който самият е пример за успешен млад фермер в България, управляващ къща за гости и сравнително голяма ферма за млечни крави и овце.

Той казва, че програмата за субсидиране на млади фермери твърде често се използва за отклоняване на българско и европейско финансиране, а не за нещо полезно.

Например, понякога се регистрират фирми на млади фермери, но истинските собственици са различни и единствената цел е по-висока субсидия, обясни той пред EURACTIV. Засега не е известно мащабно разследване на българската прокуратура по тази престъпна схема.

Асоциацията на младите фермери от България все още не може да даде пример за успешна държавна програма, довела до добри резултати.

„Имаме добри примери за успешни млади фермери, но те са по-скоро изключения, отколкото продукт на средата в България“, каза Петров, който е зооинженер по образование. Според него България трябва да инвестира много повече в качествено образование на професионалистите в аграрния сектор. (Красен Николов | EURACTIV.bg).

ХЪРВАТИЯ

Според регистъра на земеделските производители и агенцията за плащания в селското стопанство към 31 март 2022 г. в Република Хърватия са регистрирани 170 450 земеделски производители, като броят на фермерите се е увеличил с 15% спрямо 2015 г., повечето от които (81,6%) са семейни ферми.

По-голямата част от фермерите (52,2%) обаче са на възраст над 60 години, докато младите фермери до 41 години съставляват едва 14,3% от общия брой фермери.

За развитието на модерен и конкурентоспособен селскостопански сектор хърватското правителство смята, че е необходимо да се увеличи делът на младите фермери, да се допринесе за обновяването на поколенията в селското стопанство и да се намали негативната миграционна тенденция в селските райони.

Страната е предприела редица мерки, за да направи това, включително проект, предлагащ стипендии от 10 000 куни (1321 евро) за студенти от старши по селскостопански специалности в университети, политехники и колежи в Славония, Баранья и Срием. Този стипендиантски проект ще продължи през следващата академична 2022/2023 година.

Междувременно, общо 100 623 803 куни (€13 301 230) бяха изплатени на млади фермери през изминалия период на ОСП, 20,25% от общата сума, изплатена в рамките на изпълнението на финансовите инструменти на Програмата за развитие на селските райони на Република Хърватия 2014-2020. (Желко Трканец - EURACTIV.hr).

РУМЪНИЯ

Промяна за субсидии за млади фермери. Румъния е страната от ЕС с най-голямата част от населението, работещо в селското стопанство, като повече от един на всеки пет души е зает в земеделието.

Докато селското население е намаляло през последните няколко десетилетия, повечето от хората, работещи в селското стопанство, са по-възрастни. По данни на Евростат почти половината от фермерите са на възраст 65 и повече години.

Те работят предимно в собствените си ферми и нямат официално образование по селскостопански науки. Това означава, че повечето фермери са натурални и полупазарни стопанства.

Междувременно професионалните ферми имат проблеми с намирането на квалифицирани работници и програмите за привличане на млади хора в селскостопанския сектор до голяма степен се провалиха.

Подобно на повечето страни от ЕС, Румъния е предложила безвъзмездни средства на млади фермери за създаване на нови земеделски стопанства, но не всички са били успешни. Властите планират да запазят подкрепата за млади фермери и да привлекат нови фермери, но процесът на отпускане на средствата може да се промени.

„Не искаме да привличаме цифри, а представяне“, каза министърът на земеделието Адриан Чесною пред EURACTIV. „Вече няма да финансираме само въз основа на изпълнението на условията за допустимост, а на критериите за ефективност и бизнес ефективност“, каза Чесною.

Според последните налични данни, процентът на младите фермери (под 35 години) е значително по-нисък от средния за ЕС (3,1% в Румъния срещу 5,1% в ЕС), според националния план за ОСП. (Богдан Неагу | EURACTIV.ro).

Положителни практики на реализирани младежки проекти:

- 1. Областна млечна кооперация в Czarnków** – Инвестиране в добавена стойност - Средствата на ОСП финансират развитието на млечните продукти и диверсификацията на продуктите в Полша.

Обобщение на проекта:

Бизнес инвестиционен проект, който е финансиран от ОСП, модернизира полската областна млечна кооперация в Чарнков, използвайки нова технология за подобряване на производителността, предоставяне на нови потребителски продукти, пестене на вода и подобряване на условията на заетост.

Резултати от проекта:

- Спестяване на вода от около 15 m³ на ден.
- Повишена ефективност на опаковката на продукта с около 50%.
- Пускане на пазара на ново наградено хомогенизирано сирене.
- Повишена безопасност на продуктите и производствените процеси.

- 2. Финансираните от ОСП селскостопански консултантски услуги помагат за модернизирането на регионалния селскостопански сектор на Мадрид**

Новите консултантски услуги помагат за модернизирането на регионалния селскостопански сектор на Мадрид.

Обобщение на проекта:

Нова безплатна консултантска услуга предостави подкрепа за селскостопанство и генерационно обновяване на селските части на региона на Мадрид с фокус върху дървесните култури, животновъдството, опазването на растенията, екстензивните култури и градинарството.

Резултати от проекта:

Повече от 500 консултантски услуги, включително 176 лични консултации, 115 посещения на място, 123 телефонни и 101 онлайн консултации.

- 3. Консултации в областта на горското стопанство, финансирани от ОСП в източен Бранденбург на Германия**

Консултации в областта на горското стопанство, финансирани от ОСП в източен Бранденбург на Германия.

Обобщение на проекта:

Асоциация на частни собственици на гори в източен Бранденбург използва съфинансирането на ОСП, за да подготви планове за управление и финансиране за подобряване на дългосрочния производствен потенциал на дървесните ресурси, повредени от въздействието на климата и вредителите.

Резултати от проекта:

- Капацитетът на собствениците на гори беше изграден посредством колективното планиране и финансиране.
- Консултантските услуги предоставиха добавена стойност за подобряване на устойчивостта на дървесните ресурси и горските местообитания.
- За финансиране е одобрен план за залесяване на 0,82 ха.

4. Модернизация на земеделското предприятие КЛАС

Биологична ферма използва инвестиционната подкрепа от Словашката програма за развитие на селските райони, за да модернизира своите съоръжения, за да подобри хуманното отношение към животните и да увеличи производството.

Обобщение на проекта:

Клас е ферма за производство на едър рогат добитък и фураж в Южната част на Централна Словакия, която използва подкрепата от Програмата за развитие на селските райони за реконструкция и разширяване на своите конюшни за добитък и модернизиране на селскостопанската си техника. Тези инвестиции доведоха до повишаване на ефективността и качеството на производството на фураж, до по-високи нива на хуманно отношение към животните и подобряване на плодородието на почвата.

Резултати от проекта:

През периода 2017-2020 г. се наблюдава значително увеличение на производителността и продукцията на фермата, включително:

- Производството на фураж се е увеличило от 137 mt на около 2 220 mt годишно;
- Потреблението на дизел е намалено от 60 l/ден на 40 l/ден;
- Отелването се увеличава с 20%, а смъртността на говедата намалява с 60%;

- Създадено е едно ново работно място.

5. Сътрудничество за създаване на верига за доставки на млечни продукти в Словакия

Изграждане на партньорство между ферми и кооперация за модернизиране на производството на млечни продукти и създаване на собствена къса верига за доставки.

Обобщение на проекта:

Три предприятия за млечни ферми и кооперация в Южна Словакия сформираха партньорство за модернизиране на производството на овче мляко и създаване на собствена къса верига за доставки. Партньорите съвместно създадоха марката „Gemerske ovesky“ за популяризиране на своите продукти от овче мляко и с подкрепата на няколко ефективно интегрирани мерки на Словашката програма за развитие на селските райони (ПРСР) финансираха маркетингова кампания и модернизираха целия процес.

Резултати от проекта:

Всички партньори в бизнес групировката успяха да подобрят радикално производствения капацитет и да пуснат нови висококачествени хранителни продукти чрез собствена специална къса верига за доставки. Маркетинговата стратегия повиши техния бизнес профил и увеличи клиентската им база чрез създаване на нова марка. Това реструктуриране и модернизация увеличиха продажбите и подобриха икономическите резултати и на четирите партньора. Разкрити са 12 нови работни места от водещия партньор.

6. Образцов консултативен проект за опазване и опазване на природата

Проект за сътрудничество за разработване на иновативен, специфичен за района модел на консултантски услуги за опазване на природата.

Обобщение на проект:

Интензифицирането на селското стопанство увеличава загубата на биоразнообразие и води до изчезването на много видове. Съществуващите агроекологични програми и частните служби за разширяване на селското стопанство често не са в състояние да решат напълно този проблем.

За да преодолее тази празнина в консултантските услуги, Fördergemeinschaft Ökologischer Landbau Berlin-Brandenburg eV (FÖL) създаде консултантска програма в сътрудничество с различни власти в Бранденбург. Чрез него фермерите могат да получат безплатни съвети

как да подобрят своите практики за опазване на природата, като в същото време научават „peer-to-peer“ от група демонстрационни ферми за нови идеи и възможности за опазване на биоразнообразието.

Резултати от проекта:

Проектът доведе до изчерпателна и широкодостъпна консултантска програма за опазване на природата, специфична за селскостопанските ландшафти на Бранденбург. Разработен е и набор от политически препоръки за подобряване на компетентността на съветниците по опазване на природата в Бранденбург.

7. Отглеждане на ларви за производство на фуражи за риби, домашни птици и свине

Оперативна група на ЕИР проучи използването на ларви на насекоми в храната за риба, пилета и прасета като екологично чист заместител на вносната соя и рибно брашно.

Обобщение на проекта:

Този иновационен проект беше фокусиран върху това дали използването на ларви на насекоми в храната за риба, пилета и прасета ще бъде по-екологичен от настоящите, широко използвани, но екологично проблематични източници на протеин като вносна соя и рибно брашно.

За да отговори на този въпрос, трансдисциплинарен екип работи в продължение на три години, за да проучи няколко аспекта на предизвикателството. Ларвите на черните войници (*Hermetia illucens* L.) бяха хранени със странични продукти от производството на храни (наричани още изходен субстрат) и след това използвани за производството на заместители, които се добавят към комбинирани фуражи, използвани в свиневъдството, рибовъдството и отглеждането на пилета. След това бяха тествани техните хранителни свойства, икономическата им ефективност и въздействието им върху емисиите на парниковите газове.

Резултати от проекта:

- Оперативната група картографира ефективността на голямото разнообразие от остатъци и странични продукти. Получените фуражни продукти (шрот от ларви и мазнина от ларви) са много ефективни и оставащият субстрат може да се използва като ценен тор.
- Установено е, че протеинът от ларвите от Австрия при определени производствени условия е по-екологично устойчив от например, соевия шрот от Южна Америка. Ларвите от Австрия произвеждат между 2 и 5 kg CO₂-eq на килограм, докато соевият шрот от Бразилия произвежда между 6 и 8 kg CO₂-eq на килограм.

8. Млад фермер модернизира фермата на семейството си, разположена в отдалечен планински район

Средствата на ОСП за млад фермер подпомагат съживяването на селските райони в словенските планини.

Обобщение на проекта:

Словенски млад фермер и лесовъд от район с природни ограничения използва подкрепата на ОСП за целите на обновяването на поколенията и развитието на селските райони, за да поеме управлението на семейната си ферма и да разшири нейния икономически просперитет. Успехът на неговите дейности за модернизация на бизнеса създаде работни места, укрепи местните вериги на стойност и осигури резултати от кръговата икономика.

Резултати от проекта:

Финансирането на ОСП помогна за създаването на работни места за двама членове на семейната ферма.

Новото оборудване увеличи производството на дървообработване до 1000 m³ годишно и подобри ефективността на животновъдството.

Местните вериги за създаване на стойност за дървени продукти бяха засилени чрез сътрудничеството на фермата с нови клиенти.

9. Педал на железницата! Нов продукт за активен туризъм в Zilaiskalns

Културното наследство и развлекателните дейности в Латвия съживяват малка селска общност.

Обобщение на проекта:

Община Валмиера в северозападна Латвия създаде координирана туристическа оферта в село Зилайскалнс (Синята планина) въз основа на природното и индустриално наследство на района. Общината наскоро създаде Краеведски и културен център, който представя живота и историята на тази малка общност.

За да допълни културния център, общината разработи иновативна услуга, състояща се от релсов велосипед, който позволява на посетителите да се насладят на четири километра дълго пътуване по стара теснолинейка, която е част от индустриалното наследство на селото.

Резултати от проекта:

Велосипедът допълва съществуващото туристическо предложение в село Зилайскалнс и привлича нови хора, които се интересуват да научат активно историята на мястото. През

сезона от май до октомври 2021 г. Зилайсканс са посетили общо 2 136 туристи, като над 1 500 от тях са използвали релсови велосипеди.

Какво се предвижда за младите фермери в България през новия програмен период?

1. Младите ще бъдат допълнително подпомагани с 100 евро/ха от 2023 г.

Годишното плащане ще бъде за всички допустими и заявени за подпомагане площи в стопанството.

Годишно необвързано плащане в размер на **100 евро/ха предвижда интервенцията „Допълнително подпомагане на доходите за млади земеделски стопани“**, която ще се прилага от догодина в новия програмен период.

Плащането е добавка към базовото плащане. Годишното плащане ще бъде за всички допустими за подпомагане площи в стопанството, заявени за основно подпомагане на доходите за устойчивост, изплатено допълнително към основното подпомагане, уточняват от Министерството на земеделието.

Целта е да се **привличат и задържат повече млади фермери в селските райони** с цел обновяване на поколенията чрез допълнително подпомагане на техните доходи.

Статистиката сочи, че **всяка година селата в България губят близо 1,6% от своя човешки потенциал**. Този процес е съпроводен с постоянно застаряване и влошаване на възрастовата структура на селското население.

Заплащането на труда в земеделието е по-ниско отколкото в останалата част на икономиката. Това се дължи на ниската добавена стойност на единица площ, както и на заплащането в сектора.

Средно на 1 годишна работна единица в стопанство на млад фермер се падат по 20,3 ха използвана земеделска площ (при средно 17,6 ха) и 5,5 животински единици, сочат данни за 2016 г.

Въпреки че **производителността на труда в стопанствата на младите фермери** е по-висока от тази в останалите стопанства, тя продължава да бъде **доста по-ниска от средното равнище в ЕС-27**.

Освен неблагоприятната възрастова структура на работната сила в земеделието, **проблем е и нейната ниска квалификация**. Данните сочат, че близо една трета от всички мениджъри остават без никаква квалификационна подготовка, а останалата част са с най-ниска.

2. Плащанията за малки стопани ще бъдат 1250 евро от догодина

Те следва да спазват минималните изисквания за предварителна условност, но контролът ще е опростен.

По интервенцията **„Плащания за малки земеделски стопани“**, която ще се прилага в новия програмен период от 2023 г., се предвижда **годишно плащане под формата на еднократна сума от 1250 евро**, която заменя директните плащания.

Интервенцията таргетира дребните земеделски стопани (ДЗС) на ежегодна база, които са подали заявление по базовата схема. **Кандидатите следва да изпълняват минималните изисквания за получаване на директни плащания.**

Бенефициентите няма да бъдат освободени от изискванията за условност, схемата не е допълняема на другите, не би могла да бъде обвързана с животни или с екосхеми за получаване на по-високо плащане.

Статистиката сочи, че **най-голям е броят на земеделските стопанства до 2 000 евро стандартна продукция**. Това са дребни натурални стопанства, които нямат възможности за подобряване на техниката, модернизация, пазарен достъп или кандидатстване за обществена подкрепа.

Към 2018 г. по данни на ИСАК кандидатите по ДЗС са **7,98% от кандидатите по СЕПП**. Общо те стопанисват по-малко от **0,20% от общата площ по СЕПП**.

За кампания 2019 бенефициерите по ДЗС са общо 3396, като **2307 от тях са със закръгляния на плащанията до 500 евро**.

Средната площ, с която са кандидатствали дребните земеделски стопани, е 1,55 ха. Цялата заявена площ от ДЗС е 5255 ха, или приблизително 0,15% от обработваемите площи в България.

Извън заявяването по схемата следва да се има предвид, че в стопанствата с до 10 ха обработваема земя попада малко над 2% от обработваемите площи, а в стопанствата до 15 ха – малко над 3% от обработваемите площи.

Малката площ, която стопанисват дребните фермери, носи малък екологичен ефект, респективно оказва незначително въздействие върху спазването на предварителната условност. Ето защо **малките стопани ще подлежат на опростена система за контрол във връзка със спазването на предварителните условия** съгласно чл. 83(2) а) и чл. 83 (6) е) от Хоризонталния регламент, уточняват от Министерството на земеделието в своя бюлетин за ОСП.

Източници на информация:

<https://zemedeleca.bg/2022/05/01/>

https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/income-support/young-farmers_bg

https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice_en?full_text_projects_search=&project_keywords_filter=19763&project_country=All&field_enrd_prj_measure_tid=All&field_enrd_prj_focus_area_tid=All&=Apply

https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/district-dairy-cooperative-czarnkow-investing-added-value_en

https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/cap-funded-farm-advisory-services-help-modernise-madrids-regional-agricultural_en

https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/cap-funded-forestry-consulting-germanys-eastern-brandenburg_en

https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/modernization-agricultural-enterprise-klas_en

https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/cooperation-establish-dairy-supply-chain-slovakia_en

https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/model-advisory-project-nature-conservation-and-protection_en

https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/larvae-breeding-feed-production-fish-poultry-and-pig_en

https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/young-farmer-modernised-his-familys-farm-located-remote-mountainous-area_en

https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/pedal-railroad-new-active-tourism-product-zilaiskalns_en

<https://agri.bg/novini/mladite-shche-bdat-doplnitelno-podpomagani-ss-100-evrokha-ot-2023-g>

Проект „Подкрепа на предприемачеството в областта на вътрешната преработка на качествени селскостопански продукти в областите Еврос, Хасково, Смолян и Кърджали“ (QUALFARM), е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и от национални фондове на страните, участващи в Програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Гърция-България 2014–2020.

Съдържанието на този материал е изцяло отговорност на Сдружение „Съюз за възстановяване и развитие“ и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз, участващите страни, Управляващия орган и Съвместния секретариат.